

Tilskipun framkvæmdastjórnarinnar 2000/52/EB

2001/EES/57/13

frá 26. júlí 2000

um breytingu á tilskipun 80/723/EBE um gagnsæi fjármálatengsla milli aðildarríkjanna og opinberra fyrirtækja(*)

FRAMKVÆMDASTJÓRN EVRÓPUBANDALAGANNA
HEFUR,

með hliðsjón af stofnsáttmála Evrópubandalagsins, einkum 3. mgr. 86. gr.,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Í tilskipun framkvæmdastjórnarinnar 80/723/EBE⁽¹⁾, eins og henni var síðast breytt með tilskipun 93/84/EBE⁽²⁾, er aðildarríkjunum gert skylt að tryggja gagnsæi fjármálatengsla milli opinberra yfirvalda og opinberra fyrirtækja. Samkvæmt tilskipun 80/723/EBE skulu aðildarríkin safna vissum fjármálaupplýsingum og afhenda framkvæmdastjórninni, sé þess óskað, en aðrar upplýsingar skal afhenda í formi ársskýrslna.
- 2) Ýmis svið atvinnulífsins, sem áður fyrir einkenndust af innlendi, svæðisbundinni eða staðbundinni einokun, hafa verið opnuð eða er verið að opna fyrir samkeppni, að hluta eða að fullu, til framkvæmdar sáttmálanum eða í samræmi við reglur sem aðildarríkin og bandalagið samþykkja. Þessi þróun undirstrikar mikilvægi þess að tryggja sanngjarna og árangursríka beitingu samkeppnisreglna sáttmálans á þessum sviðum, einkum að ekki sé um að ræða neina misnotkun á yfirburðastöðu í skilningi 82. gr. sáttmálans eða ríkisaðstoð, í skilningi 87. gr. sáttmálans, nema hún samræmist hinum sameiginlega markaði, samanber þó mögulega beitingu 2. mgr. 86. gr. sáttmálans.
- 3) Aðildarríkin veita tilteknum fyrirtækjum oft sérstakan rétt eða einkarétt á slíkum sviðum eða inna af hendi greiðslur eða annars konar bætur til einstakra fyrirtækja sem falið hefur verið að veita þjónustu þar sem almennir efnahagslegir hagsmunir eru í húfi. Þessi fyrirtæki eiga einnig oft í samkeppni við önnur fyrirtæki.
- 4) Í samræmi við 2. og 3. mgr. 86. gr. sáttmálans er það, að meginreglu til, aðildarríkjanna að fela tilteknum fyrirtækjum að veita þjónustu, þar sem almennir efnahagslegir hagsmunir eru í húfi, sem þau skilgreina, en framkvæmdastjórnin ber ábyrgð á að tryggja viðeigandi beitingu ákvæða þeirrar greinar.
- 5) Samkvæmt 1. mgr. 86. gr. sáttmálans skulu aðildarríkin ekki, þegar um er að ræða opinber fyrirtæki og fyrirtæki sem aðildarríkin hafa veitt

sérstakan rétt eða einkarétt, lögleiða, eða hafa áfram í gildi, neinar ráðstafanir sem brjóta í bága við reglur sáttmálans. Ákvæði 2. mgr. 86. gr. sáttmálans gilda um fyrirtæki sem falið hefur verið að veita þjónustu þar sem almennir efnahagslegir hagsmunir eru í húfi. Samkvæmt 3. mgr. 86. gr. sáttmálans skal framkvæmdastjórnin tryggja að ákvæðum 86. gr. verði beitt og beina viðeigandi tilskipunum eða ákvörðunum til aðildarríkjanna. Í túlkunarákvæðunum, sem fylgja með sáttmálanum í bókun um almenningssútvarps- og -sjónvarpskerfi í aðildarríkjunum, er því lýst yfir að ákvæði stofnsáttmála Evrópubandalagsins séu með fyrirvara um vald aðildarríkjanna til að kveða á um fjármögnun almenningssútvarps og -sjónvarps svo fremi slík fjármögnun sé veitt útvarps- og sjónvarpsfélögum til að uppfylla þær kröfur um opinbera þjónustu sem til þeirra eru gerðar, sem skilgreindar eru og skipulagðar í hverju aðildarríki, og svo fremi slík fjármögnun hafi ekki áhrif á viðskiptakjör og samkeppni í bandalaginu að því marki að stríði gegn sameiginlegum hagsmunum um leið og tillit er tekið til krafanna um að veita þessa opinberu þjónustu. Til að tryggja að ákvæðum 86. gr. sáttmálans verði beitt þarf framkvæmdastjórnin að hafa nægilegar upplýsingar. Það hefur í för með sér að skilgreina verður skilyrðin fyrir því að gagnsæi náist.

- 6) Hinar flóknu aðstæður, sem tengjast hinum ýmsu gerðum opinberra fyrirtækja og einkafyrirtækja, sem hafa fengið sérstakan rétt eða einkarétt eða er falið að veita þjónustu þar sem almennir efnahagslegir hagsmunir eru í húfi, ásamt því að eitt fyrirtæki getur rekið starfsemi á mjög fjölbreytilegum sviðum svo og sú staðreynd að aðildarríkin hafa aukið frelsi í samkeppni í mismunandi miklum mæli, geta torvelað beitingu samkeppnisreglnanna, einkum 86. gr. sáttmálans. Því er nauðsynlegt að bæði aðildarríkin og framkvæmdastjórnin hafi yfir að ráða itarlegum gögnum um innri fjármagnsskipan og stjórnskipulag slíkra fyrirtækja, einkum aðskilið og áreiðanlegt bókhald um mismunandi starfsemi sem sama fyrirtæki stundar. Slíkar upplýsingar eru ekki alltaf fyrir hendi eða ekki ætíð nægilega itarlegar eða áreiðanlegar.
- 7) Í slíku bókhaldi ætti að koma fram aðgreining mismunandi starfsemi, kostnaður og tekjur sem tengjast hverri starfsemi um sig og aðferðir við skiptingu kostnaðar og ráðstöfunar tekna. Bókhald ætti að vera aðskilið annars vegar fyrir vörur eða þjónustu sem aðildarríkið hefur veitt sérstakan rétt eða einkarétt á eða falið fyrirtækinu að veita þjónustu þar sem almennir efnahagslegir hagsmunir eru í húfi og hins vegar fyrir allar aðrar vörur eða þjónustu fyrirtækisins. Sú skylda að færa aðskilið bókhald ætti ekki að gilda

(*) Þessi EB-gerð, sem birtist í Stjtið. EB L 193, 29.7.2000, bls. 75, var nefnd í ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 6/2001 frá 31. janúar 2001 um breytingu á XV. viðauka (Ríkisaðstoð) við EES-samninginn. Sjá EES-viðbæti við Stjórnartíðindi Evrópubandalaganna nr. 12, 8.3.2001, bls. 6.

⁽¹⁾ Stjtið. EB L 195, 29.7.1980, bls. 35.

⁽²⁾ Stjtið. EB L 254, 12.10.1993, bls. 16.

um fyrirtæki sem takmarka starfsemi sína við að veita þjónustu þar sem almennir efnahagslegir hagsmunir eru í húfi en stunda ekki aðra starfsemi utan ramma þeirrar þjónustu. Ekki er þörf á að fara fram á að aðskilið bókhald sé fært innan þjónustusviðs þar sem almennir efnahagslegir hagsmunir eru í húfi eða innan sviðs sérstaks réttar eða einkaréttar, svo fremi að það sé ekki nauðsynlegt vegna skiptingar kostnaðar og ráðstöfunar tekna milli þessarar þjónustu og vara og þeirra sem ekki heyra undir almenna efnahagslega hagsmuni eða sérstakur réttur eða einkaréttur gilda ekki um.

- 8) Árangursríkasta leiðin til að tryggja sanngjarna og árangursríka beitingu samkeppnisreglnanna gagnvart slíkum fyrirtækjum er að fara fram á að aðildarríkin tryggi að viðkomandi fyrirtæki færi aðskilið bókhald. Framkvæmdastjórnin hefur samþykkt orðsendingu um þjónustu í þágu almennings í Evrópu ⁽¹⁾ þar sem mikilvægi þessa er áréttað. Nauðsynlegt er að taka tillit til mikilvægis þeirra sviða atvinnulífsins sem um ræðir, og sem þjónusta í þágu almennings kann að falla undir, sterkar markaðsstöðu sem viðkomandi fyrirtæki kunna að hafa og varnarleysis nýrrar samkeppni á sviðum þar sem verið er að auka frelsi. Í samræmi við meðalhófsregluna er nauðsynlegt og viðeigandi, til að grunnmarkmið gagnsæis nái fram að ganga, að setja reglur um aðskilið bókhald. Tilskipun þessi gengur ekki lengra en nauðsynlegt er til að ná fram settum markmiðum, í samræmi við þriðju málsgrein 5. gr. sáttmálans.
- 9) Samkvæmt ákvæðum bandalagsins um tiltekin svið atvinnulífsins, skulu aðildarríkin og tiltekin fyrirtæki færa aðskilið bókhald. Nauðsynlegt er að tryggja jafna meðferð varðandi atvinnustarfsemi í gjörvöllu bandalaginu og rýmka kröfuna um færslu aðskilins bókhalds þannig að hún gildi við allar sambærilegar aðstæður. Tilskipun þessi skal ekki breyta sértækum reglum sem komið hefur verið á með öðrum ákvæðum bandalagsins í sama tilgangi og skal ekki gilda um starfsemi fyrirtækja sem falla undir þau ákvæði.
- 10) Með tilliti til takmarkaðra, hugsanlegra áhrifa á samkeppni og til að forðast óhóflegt stjórnsýsluálag er ekki nauðsynlegt, að svo stöddu, að krefjast þess að fyrirtæki með árlega hreina heildarveltu undir 40 milljónum evra færi aðskilið bókhald. Með tilliti til takmarkaðra möguleika á áhrifum á viðskipti milli aðildarríkja er ekki nauðsynlegt, að svo stöddu, að krefjast þess að aðskilið bókhald sé fært í tengslum við veitingu tiltekinna tegunda þjónustu. Tilskipun þessi skal gilda með fyrirvara um allar aðrar reglur um tilhögun upplýsingamiðlunar frá aðildarríkjum til framkvæmdastjórnarinnar.

- 11) Að svo stöddu virðist ekki nauðsynlegt að fyrirtæki, sem í kjölfar opinnar gagnsærrar málsmeðferðar án mismununar hafa fengið bætur vegna veittrar þjónustu þar sem almennir efnahagslegir hagsmunir eru í húfi, færi aðskilið bókhald.
- 12) Í 295. gr. sáttmálans er kveðið á um að sáttmálinn skuli á engan hátt hafa áhrif á ákvæði um tilhögun eignaréttar í aðildarríkjunum. Engin óréttmæt mismunum má vera milli opinberra fyrirtækja og einkafyrirtækja varðandi beitingu samkeppnisreglnanna. Tilskipun þessi skal gilda bæði um opinber fyrirtæki og einkafyrirtæki.
- 13) Í aðildarríkjunum er svæðisbundið stjórnskipulag mismunandi. Tilskipun þessi skal taka til opinberra yfirvalda á öllum stjórnstigum í hverju aðildarríki.
- 14) Tilskipun 80/723/EBE skal því breytt í samræmi við það.

SAMÞYKKT TILSKIPUN ÞESSA:

1. gr.

Tilskipun 80/723/EBE er breytt sem hér segir:

1. Eftirfarandi komi í stað fyrirsagnarinnar:

„Tilskipun framkvæmdastjórnarinnar 80/723/EBE frá 25. júní 1980 um gagnsæi fjármálatengsla milli aðildarríkja og opinberra fyrirtækja og gagnsæi í fjármálum tiltekinna fyrirtækja.“

2. Eftirfarandi komi í stað 1. og 2. gr.:

„1. gr.“

1. Aðildarríkin skulu tryggja gagnsæi fjármálatengsla milli opinberra yfirvalda og opinberra fyrirtækja, eins og kveðið er á um í þessari tilskipun, svo að eftirfarandi komi skýrt fram:

- a) opinber framlög sem opinber yfirvöld veita hlutaðeigandi opinberum fyrirtækjum beint til ráðstöfunar;
- b) opinber framlög sem opinber yfirvöld veita fyrir milligöngu opinberra fyrirtækja eða fjármálastofnana;
- c) hvernig þessi opinberu framlög eru raunverulega nýtt.

2. Með fyrirvara um önnur sértæk ákvæði bandalagsins skulu aðildarríkin tryggja að fjármagnsskipan og stjórnskipulag allra fyrirtækja, sem skylt er að færa aðskilið bókhald, komi rétt fram í aðskildu bókhaldi og eftirfarandi komi skýrt fram:

- a) kostnaður og tekjur sem tengjast mismunandi starfsemi;
- b) ítarleg lýsing á aðferðum við skiptingu kostnaðar og ráðstöfun tekna til mismunandi starfsemi.

⁽¹⁾ Stjótt. EB C 281, 26.9.1996, bls. 3.

2. gr.

1. Í þessari tilskipun er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

- a) „opinber yfirvöld“: öll opinber yfirvöld, þ.m.t. ríki, héraðs- og sveitastjórnir og öll önnur svæðisbundin yfirvöld;
- b) „opinber fyrirtæki“: öll fyrirtæki sem opinber yfirvöld hafa bein eða óbein yfirráð yfir í krafti eignaraðildar, hlutafjäreignar eða stjórnunarreglna;
- c) „opinber framleiðslufyrirtæki“: öll fyrirtæki sem stunda aðallega framleiðslu, þannig að hún nemi að minnsta kosti 50% af heildarársveltu. Þetta eru fyrirtæki sem starfa á sviðum er flokkast undir þátt D – Iðnaður (undirflokkar DA – DN) í NACE-flokkunarkerfinu (1. endursk.) (*);
- d) „fyrirtæki sem skylt er að færa aðskilið bókhald“: öll fyrirtæki, sem aðildarríkin veita sérstakan rétt eða einkarétt samkvæmt 1. mgr. 86. gr. sáttmálans eða sem falið er að veita þjónustu þar sem almennir efnahagslegir hagsmunir eru í húfi, í samræmi við 2. mgr. 86. gr. sáttmálans og sem njóta einhvers konar ríkisaðstoðar, þ.m.t. styrks, aðstoðar eða bóta í tengslum við slíka þjónustu, og stundar einnig aðra starfsemi;
- e) „mismunandi starfsemi“: annars vegar allar vörur eða þjónusta sem fyrirtæki fá sérstakan rétt eða einkarétt á eða öll þjónusta sem fyrirtæki er falin þar sem almennir efnahagslegir hagsmunir eru í húfi og hins vegar öll önnur vara eða þjónusta fyrirtækisins;
- f) „einkaréttur“: réttur sem aðildarríki veitir einu fyrirtæki með laga- eða stjórnsýslugjörmingi og áskilur því rétt til að veita tiltekna þjónustu eða stunda ákveðna starfsemi á tilteknu landsvæði;
- g) „sérstakur réttur“: réttur sem aðildarríki veitir takmörkuðum fjölda fyrirtækja með laga- eða stjórnsýslugjörmingi, sem, á tilteknu landsvæði;
  - takmarkar við tvö eða fleiri þann fjölda fyrirtækja sem fær heimild til að veita þjónustu eða sinna starfsemi sem ekki er í samræmi við hlutlægar viðmiðanir, hlutfalls- og jafnræðisreglur.
  - tilnefni, á annan hátt en í samræmi við tédar viðmiðanir og reglur, nokkur fyrirtæki sem eiga í samkeppni og veitir þeim heimild til að veita tiltekna þjónustu eða sinna starfsemi, eða
  - veitir einhverju fyrirtæki eða fyrirtækjum, á annan hátt en í samræmi við tédar viðmiðanir, einhvern lagalegan eða réttarfarslegan ávinning

sem hefur veruleg áhrif á getu annars fyrirtækis til að veita sömu þjónustu eða sinna sömu starfsemi á sama landsvæði við samsvarandi aðstæður.

2. Opinber yfirvöld teljast hafa yfirráð í fyrirtækjum þegar þau beint eða óbeint:

- a) eiga meirihluta skráðs hlutafjár fyrirtækisins; eða
- b) ráða yfir meirihluta atkvæða sem fylgja hluta-bréfum sem fyrirtækin gefa út; eða
- c) hafa rétt til að skipa meira en helming fulltrúa í stjórn, framkvæmdastjórn eða aðrar stjórnunar-stöður fyrirtækisins.

(*) Stjtid. EB L 83, 3.4.1993, bls. 1.“

3. Í 3. gr. komi „1. mgr. 1. gr.“ í stað „1. gr.“

4. Eftirfarandi 3. gr. a bætist við:

„3. gr. a

1. Til að tryggja gagnsæið, sem um getur í 2. mgr. 1. gr., skulu aðildarríkin gera nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja að fyrirtæki, sem skylt er að færa aðskilið bókhald, uppfylli eftirfarandi:

- a) að innra bókhald, sem svarar til mismunandi starfsemi, sé aðskilið;
- b) að öllum kostnaði og tekjum sé rétt skipt og ráðstafað á grundvelli rökstuddra rekstrarbókhaldsreglna sem beitt er samfelt;
- c) að ekki fari á milli mála eftir hvaða rekstrarbókhalds-reglum aðskilið bókhald er fært.

2. Ákvæði 1. mgr. gilda einungis um starfsemi sem ekki heyrir undir sértæk ákvæði bandalagsins og hafa ekki áhrif á neinar skyldur aðildarríkjanna eða fyrirtækja sem mælt er fyrir um í sáttmálanum eða slíkum sértækum ákvæðum.“

5. Eftirfarandi komi í stað 4. og 5. gr.:

„4. gr.

1. Að því er varðar gagnsæið, sem um getur í 1. mgr. 1. gr., gildir tilskipun þessi ekki um fjármálatengsl milli opinberra yfirvalda og

- a) opinberra fyrirtækja ef ólíklegt má telja að þjónusta þeirra hafi teljandi áhrif á viðskipti milli aðildarríkjanna;
- b) seðlabanka;
- c) opinberra lánastofnana, að því er varðar opinber framlög sem opinber yfirvöld leggja inn hjá þeim með venjulegum viðskiptaskilmálum.

d) opinberra fyrirtækja ef árleg hrein heildarvelta hefur ekki numið samtals 40 milljónum evra á tveimur undangengnum fjárhagsárum áður en opinberu framlögin, sem um getur í 1. mgr. 1. gr., stóðu til boða eða voru nýtt. Þó skulu samsvarandi viðmiðunarmörk fyrir opinberar fjármálastofnanir vera niðurstöðutala efnahagsreiknings sem nemur 800 milljónum evra.

2. Að því er varðar gagnsæið, sem um getur í 2. mgr. 1. gr., gildir tilskipun þessi ekki um:

a) fyrirtæki, ef ólíklegt má telja að þjónusta þeirra hafi teljandi áhrif á viðskipti milli aðildarríkjanna;

b) fyrirtæki, ef árleg hrein heildarvelta hefur ekki numið samtals 40 milljónum evra á tveimur undangengnum fjárhagsárum fyrir það ár þegar aðildarríki veitir því sérstakan rétt eða einkarétt, samkvæmt 1. mgr. 86. gr. sáttmálans, eða þegar því er falið að veita þjónustu, þar sem almennir efnahagslegir hagsmunir eru í húfi, samkvæmt 2. mgr. 86. gr. sáttmálans. Þó skulu samsvarandi viðmiðunarmörk fyrir opinberar fjármálastofnanir vera niðurstöðutala efnahagsreiknings sem nemur 800 milljónum evra;

c) fyrirtæki, sem falið hefur verið að veita þjónustu þar sem almennir efnahagslegir hagsmunir eru í húfi, samkvæmt 2. mgr. 86. gr. sáttmálans ef ríkisadstoðin sem þau njóta, þ.m.t. hverskyns styrkur, aðstoð eða bætur veittar í ákveðinn tíma í kjölfar opinna gagnsærrar málsmeðferðar, án mismununar.

5. gr.

1. Aðildarríkin skulu tryggja að upplýsingarnar um fjármálatengslin, sem um getur í 1. mgr. 1. gr. séu framkvæmdastjórninni tiltækar í fimm ár frá lokum þess fjárhagsárs sem hin opinberu framlög stóðu hlutaðeigandi fyrirtæki til boða. Sé féð nýtt á einhverju síðara fjárhagsári gildir fresturinn í fimm ár frá lokum þess árs.

2. Aðildarríkin skulu tryggja að upplýsingarnar um fjármagnsskipan og stjórnskipulag fyrirtækja, sem um getur í 2. mgr. 1. gr., séu framkvæmdastjórninni

tiltækar í fimm ár frá lokum þess fjárhagsárs sem upplýsingarnar eiga við um.

3. Telji framkvæmdastjórnin það nauðsynlegt ber aðildarríkjunum að láta henni í té upplýsingarnar sem um getur í 1. og 2. mgr. ásamt öllum mikilvægum undirstöðugögnum, meðal annars um markmiðin sem að er stefnt.“

6. Í 3. mgr. 5. gr. a komi „evrur (EUR)“ í stað „evrópskra mynteininga (ECU)“.

7. Í 1. mgr. 6. gr. komi „3. mgr. 5. gr.“ í stað „2. mgr. 5. gr.“

2. gr.

Aðildarríkin skulu samþykkja nauðsynleg lög og stjórn-sýslufyrirmæli til að fara að tilskipun þessari eigi síðar en 31. júlí 2001. Þau skulu tilkynna það framkvæmdastjórninni þegar í stað.

Ákvæði 2. mgr. 1. gr. tilskipunar 80/723/EBE, eins og henni er breytt með þessari tilskipun, taki gildi 1. janúar 2002.

Þegar aðildarríkin samþykkja þessar ráðstafanir skal vera í þeim tilvísun í þessa tilskipun eða þeim fylgja slík tilvísun þegar þær eru birtar opinberlega. Aðildarríkin skulu setja nánari reglur um slíka tilvísun.

3. gr.

Tilskipun þessi öðlast gildi á tuttugasta degi eftir að hún birtist í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna*.

4. gr.

Tilskipun þessari er beint til aðildarríkjanna.

Gjört í Brussel 26. júlí 2000.

Fyrir hönd framkvæmdastjórnarinnar,

Mario MONTI

framkvæmdastjóri.